

Täysistunto

Torstai 8.12.2016 klo 15.59—0.33

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 25/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 25/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

0.17 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arpajaislakia muun muassa siten, että ainoastaan yhdellä rahapeliyhtiöllä olisi yksinoikeus toimeenpanna rahapelejä Suomessa. Tämä rahapeliyhtiö olisi nimeltään Veikkaus Oy.

Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnasta tulevat tuotot tulisi jatkossakin käyttää yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Veikkauksen tuotosta tullaan jatkossa käyttämään 53 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen, 43 prosenttia terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen sekä 4 prosenttia hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Erityisen tärkeänä pidän sitä, että urheiluun panostettavat rahat menisivät suuremmassa osin nuorisourheiluun, koska sieltä tulevat meidän tulevat huippu-urheilijamme.

Yhden, ellei tärkeimmän, suomalaisen rahapelipolitiikan pääasiallisen tavoitteen tulee rahankeräämisen lisäksi olla rahapelaamiseen liittyvien henkilökohtaisten ja yhteiskunnallisten haittojen torjunta. Tämä helposti unohtuu. Rahapelaamiseen liittyy aina yksilöä koskevia riskejä, ja pelaamisen myötä haittavaikutukset voivat heijastua myös pelaajan läheisiin, aviopuolisoon ja laajemmin koko yhteiskuntaan. Pelaamisesta johtuvia haittoja ei voi millään tavoin vähätellä. Pelihimo voi viedä nuoren elämän sivuraiteille, mistä hänellä ei ole paluuta. Hän menettää luottotietonsa, eikä hänellä ole mahdollisuutta saada esimerkiksi pankista lainaa moneen vuoteen.

Maassamme on mielestäni perustellusti lähdetty siitä, että parhaiten tavoitteeseen päästään rahapelaamista koskevalla yksinoikeusjärjestelmällä. Tässä esityksessä säännöksiä täsmennettäisiin niin, että taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja on vähentämisen ohella ehkäistävä. Lisäksi ehkäisemis- ja vähentämisvelvoite koskee uudistuksen myötä myös taloudellisia haittoja.

Tämän esityksen mukaan rahapelihaittojen vähentämistoimet on jaettu kolmeen ryhmään. Tästä on olemassa myös tutkimuksia. Kansainväliset vaikuttavuustutkimukset osal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2016 vp

taan osoittavat, että parhaiten haittoja voidaan ehkäistä pelitarjonnan sääntelyllä ja että valistuksella saadaan vähemmän tehokkaita tuloksia. Pelihaittojen torjunnan merkityksen vuoksi onkin ymmärrettävä, että onnistunut haittojen ehkäisy todennäköisesti vähentää ainakin jossain määrin rahapeleistä saatavia tuottoja.

Esityksen mukaan uudella Veikkaus Oy:llä on voimassa olevan lain tapaan velvollisuus korvata valtiolle rahapeliin toimeenpanosta aiheutuvien haittojen seurannasta ja tutkimuksesta sekä niiden ehkäisyn ja hoidon kehittämisestä aiheutuvat kustannukset. Esityksen mukaan Veikkauksella on velvollisuus avata pelaajalle pelaajakohtainen pelitili. Pelaajalla voi olla ainoastaan yksi pelitili. Peliin voidaan kytkeä oman pelaamisen hallinnan ja oman pelikulutuksen seurantaan liittyviä mekanismeja. Pidän tärkeänä myös, että pelitili voidaan sulkea, jos tulee viitteitä siitä, että pelaaja pelaa yli rajojensa, harrastaa vilppiä, tai muuten pelihaittojen torjumiseksi.

Mielestäni tässä samassa yhteydessä on hyvä puhua pikavippifirmoista, jotka lainaavat rahaa peliriippuvaisille satojen eurojen vuosittaisella korolla. Tämä pitäisi yksiselitteisesti lailla kieltää, koska se on kiristykseen verrattavissa olevaa rikollista toimintaa. Rahapelihaittojen ehkäisy ja tutkimus sekä hoidon kehittäminen ja näiden toimenpiteiden rahoitus ovat rahapelipolitiikkamme onnistumisen kannalta keskeinen asiakokonaisuus. Mielestäni tähän kuuluu hyvin oleellisesti myös pikavippifirmojen kieltäminen. Samalla voidaan todeta, että jo peruskoulujen opetukseen tulisi kuulua pakollisena kodin- ja taloudenhoidon tunteja, joissa kerrottaisiin muun muassa peliriippuvaisuuden haitoista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä arpajaislain muutokseen sisältyy myös säännös, jonka mukaan hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettu tuotosta osoitetaan vähintään 95 prosenttia raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestölle sekä tämän jäsenyhteisöille. Hevosten jalostus ja hevosten kasvatus yleensäkin ovat monipuolista toimintaa. Sitä tehdään myös hevoskasvatuksen järjestöjen ulkopuolella. Myös tästä jäljelle jäävästä 5 prosentin tuotto-osuudesta myönnettävistä avustuksista päättää maa- ja metsätalousministeriö. Sitä tuotto-osuutta voidaan ja tulee kohdistaa koko hevossektorille.

Olipa uusi rahapeliyhtiö minkä niminen tahansa, tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei avustusmenettelyyn liity esteellisyyden muodostavia seikkoja milteen osin. Tätä myös maa- ja metsätalousvaliokunta piti tärkeänä. Toiminnan on oltava myös niin avointa, että sitä voidaan tarkastella ja arvioida objektiivisesti myös ulkopuolisten näkökulmasta. Toiminnan tulee näyttää ulkopuolisen kannalta puolueettomalta, ja tämä on tärkeimpiä seikkoja, jotka uuden rahapeliyhtiön tulee muistaa.

0.23 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin tämä rahapeliyhtiöiden fuusio ja siihen tähtäävä hallituksen esitys on merkittävä muutos ja merkittävä uudistus myös tässä rahapelitoiminnassa Suomessa. Olen itse ollut jäsenenä tässä rahapeliyhtiöiden fuusion parlamentaarisessa seurantaryhmässä ja sitä kautta olen päässyt seuraamaan tätä prosessia, kun näitä kolmea yhtiötä nyt sitten fuusioidaan ja näitä toimintoja yhdistetään.

Tässä on muutamia keskeisiä asioita, joista mielestäni tärkeimmät ovat, että jatkossa entistä paremmin mahdollistuu uudenlaisten pelituotteiden kehittäminen, jossa ikään kuin nyt näiden meidän kolmen rahapeliyhtiön rajapinnoilla olleet keinotekoiset raja-aidat, jotka ovat estäneet tiettyjen pelituotteiden kehittämisen, poistuvat, ja tämän kautta pystytään paremmin kilpailemaan meille jatkuvasti ulkomailta kohdistuvan markkinaehtoisien rahapelitoiminnan kanssa, pystytään paremmin tämän kautta nyt sitten kilpailemaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2016 vp

Toisekseen on tärkeää jatkossakin huolehtia tästä rahapelihaittojen ehkäisystä ja ennen kaikkea sitten tuottaa sitä hyötyä niille monille kansalaisjärjestöille, liikunnalle, kulttuurille ja myöskin suomalaiselle maaseudulle erittäin tärkeälle hevososalalle, joilla on todella iso merkitys tässä meidän yhteiskunnassamme, mikä kuitenkin on sitten tämän monopolitoiminnan perimmäinen tarkoitus.

0.24 Annika Saarikko kesk: Arvoisa puhemies! Toimiessani nyt Raha-automaattiyhdistyksen hallituksen jäsenenä minulla on ollut mahdollisuus seurata tätä lakiprosessin taustalla olevaa peliyhtiöfuusiota siltä osin hieman lähempää ja todeta myös omassa ajattelussani siltä osin tapahtunut muutos siihen, että pidän tätä arpajaislain muutosta ja siihen liittyvää peliyhtiöiden fuusiota — muuttumista kolmesta yhtiöstä yhdeksi elikkä RAY:n, Hippoksen ja Veikkauksen muuttumista uudeksi Veikkaukseksi — perusteltuna ja hyvänä esityksenä.

Täällä kollegat ovat jo kertoneet siihen liittyviä yksityiskohtia, ja itse totean, että suomalainen pelijärjestelmä on ainutlaatuinen. Se on kansainvälisesti uniikki, ja se nauttii myös suomalaisten silmissä aika laajaa legitimitettä ja arvostusta. Sen sloganit hyvän tahdon peleihin liittyen ovat olleet kansalaisten silmissä uskottavia, ja mainittakoon myös se, että erityisesti juuri RAY:n osalta viime vuosien pelituotot ovat olleet historiallisen suuria.

Samalla kuitenkin on hyvä todeta, että juuri aiemmin täällä viitatus pelien rajapintakysymykset ja toisaalta kiristynyt kansainvälinen kilpailu linkittävät todeksi sen tarpeen, että yhtiöitä olisi parempi olla yksi. On kuitenkin tärkeää, että uusikin yhtiö valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksen alaisena pitää huolta siitä, että sen syvä yhteys pelin tuotoista käytettynä suomalaisen yhteiskunnan parhaaksi liikunnan, nuorison, kulttuurin, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen ja hevosalan hyväksi on jatkossakin tämän toiminnan keskiössä, vaikkakin hieman erotettuna nyt tämä rahanteko- ja rahanjakokone toisistaan hallinnollisina. Ja tämän yksi turva ovat myös lakiin kirjatut osuuspykälät, mitä kullekin näistä edunsaajista jatkossa tuoton suuruudesta riippumatta kuuluu.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 132/2016 vp sisältyvien 1.—26. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.